

Taiteellisen julkaisun määritelmä

Taiteellinen toiminta muodostaa osan korkeakoulujen lakisääteisistä tehtävistä. Taiteellinen julkaisu tässä tarkoittaa myös taiteellisen toiminnan tuloksena syntyviä esityksiä tai vastaavia tapahtumaluontoisia julkisia tuloksia.

Taidealan julkaisujen määrittelylle ei ole olemassa vakiintuneita tapoja. Alla on kolme ohjeellista ehtoa, joiden täyttyessä korkeakoulu voi kirjata taidealan julkaisun toimintansa tuloksena.

1. Julkaisu on syntynyt tekijän tai tekijöiden tarkoituksellisen, taiteelliselle näkemykselle perustuvan toiminnan myötä ja vähintään yhdellä tekijällä tulee olla yhteys korkeakouluun.
2. Tulosten kirjauksessa julkisuutta käytetään kirjaamisen yhtenä kriteerinä. Taidealalla julkisuus tarkoittaa pääsääntöisesti sitä, että julkaisemisesta on päättänyt lähinnä taiteellisin perustein jokin muu kuin tekijä itse, esim. tilaaja, kuraattori, tuottaja tai kustantaja. Tuloksen julkisuus pitää voida todentaa jälkeinpäin. Näin ollen, täyttääkseen julkisuuskriteerin taidealan julkaisun täytyy pääsääntöisesti olla:
 - A) jonkun muun kuin tekijän tai tekijöiden ainakin rajatuksi ajaksi yleisesti tavoitettavaksi toimittama, tai
 - B) riippumattomasti vertaisarvioitu ja ainakin rajatuksi ajaksi yleisesti saataville toimitettu, tai
 - C) korkeakoulun ulkopuolisen organisaation tilaama, vastaanottama ja taiteellisessa tarkoituksessa hyödyntämä.

Mikäli julkaisun julkisuutta on vaikea tulkita ed. kriteerien mukaan, täytyy julkaisun kuitenkin ylittää tekijänoikeuslainsäädännön mukaisen teoskynnyksen.

3. Taidealan julkaisu kirjataan korkeakoulun tuloksena vain yhden kerran siitä riippumatta, onko julkaisun syntyyn vaikuttanut yksi tai useampi korkeakoulun toimija. Kuitenkin, jos julkaistu teos koostuu useammista, itsenäistä taiteellista toimintaa edellyttävistä taiteellisista osasuorituksista, osasuoritukset kirjataan erikseen taiteellisen toiminnan tuloksina. Saman julkaisun peräkkäisiä julkistamisia ei kirjata erillisinä tuloksina. Samaksi julkaisuksi tulkitaan produktio tai esityskokonaisuus, joka tai jonka osat eivät ole edellyttäneet merkittävää uudelleenvalmistelua tai harjoittelua. Omaksi, erikseen kirjattavaksi tulokseksi katsotaan kuitenkin julkaisun myöhempi versio, mikäli sen toteuttaminen on edellyttänyt oleellisesti uutta ja merkittävää taiteellista muokkausta sekä muuta erillistä resursointia tai jos uudelleen julkistaminen perustuu oleellisesti aiempaa korkeamman julkaisukynnyksen ylittämiseksi.

Kirjaus suoritetaan ensimmäisen tai muuten merkittävimmän julkisen esilläolon mukaisesti tai saman julkaisun peräkkäisistä julkistamisista muodostuvana kokonaisuutena (kuten produktiona, kiertueena tai projektina). Taidealan julkaisun kirjaamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota ehtoon, joka määrittää kuinka monta kertaa se voidaan kirjata.

Yhteys korkeakouluun tarkoittaa taiteellisten julkaisujen osalta sitä, että tekijä on korkeakouluun palvelussuhteessa julkaisun valmistelun, harjoittelun ja/tai tekemisen aikana ja että taiteellinen toiminta liittyy henkilön toimenkuvaan tai asiantuntijuuden alueeseen korkeakoulussa. Myös sivutoimisissa palvelussuhteissa olevien taiteelliset julkaisut lasketaan mukaan, mikäli julkaisun valmistelu kuuluu henkilön työtehtäviin ja julkaisu liittyy korkeakoulun toimintaan. Yliopistojen jatko-opiskelijoiden kohdalla julkaisut kirjataan niiltä jatko-opiskelijoilta, jotka A) osallistuvat aktiivisesti jatkotutkinto-opetukseen ja B) ovat saaneet julkaisun valmistelun aikana säännöllistä apurahaa vähintään 6 yhtäjaksoista kuukautta.

Taiteellisen opetus- ja ohjaustyön tuloksena syntyneitä julkaisuja ei raportoida, paitsi siltä osin kuin kyse on opettajan henkilökohtaisesta taiteellisesta toiminnasta, joka täyttää edeltävät 3 kohtaa. Vaikka produktion teossa on mukana opiskelijoita, voidaan julkaisu merkitä opettajan panoksen mukaan.

Taidealan julkaisujen julkaisutyypit

Alla on määritelty OKM:n tiedonkeruussa käyttämät taidealan julkaisujen julkaisutyypit.

F1 Erillisjulkaisu

- Taidejulkaisu, joka on itsenäinen kokonaisuus olematta toisen taideteoksen osa tai joka ei sisällä muita itsenäisen taiteellisen julkaisun asemaan asetettavia osia. Erillisjulkaisu voi sisältää osatoteutuksia (F2). Määrittely lähtee teoksen luonteesta; mikäli teos voidaan julkaista itsenäisesti (esim. yksityisnäyttely, sävellys, resitaali, veistos, näytelmäteksti, soolotanssiesitys), merkitään julkaisu F1 –kategoriaan. Mikäli teoksen julkaisuun vaaditaan useamman henkilön panos (esim. ryhmänäyttely, elokuva, näytelmä, solisti+säestäjä, yhtyeen esitys), merkitään julkaisu F2 kategoriaan.

F2 Julkinen taiteellisen teoksen osatoteutus

- Taidejulkaisu voi olla kiinteässä, irrottamattomassa suhteessa yhteisjulkaisuun, mutta kyseisen taiteenalan käytännön mukaan sitä voidaan arvostaa erillisenä (esim. näytelmän lavastus, yhteisnäyttelyssä oleva maalaus, kamarimuusikon osuus konsertissa, näyttelijän roolisuoritus).
- Tähän kategoriaan merkitään myös julkaisun kokoamiseen liittyvä työ eli kokonaisuuteen kuuluvien osien valinta, kokonaisuuden yleisten taiteellisten periaatteiden määrittäminen ja osajulkaisujen työstäminen yhdessä niiden tekijöiden kanssa siten, että ne sopivat kokonaisuuteen (esim. näyttämöteoksen ohjaus, konserttikokonaisuuden taiteellinen johtaminen/tuottaminen).

F3 Ei-taiteellisen julkaisun taiteellinen osa

- Taiteellinen osa julkaisua, jonka konteksti ei ole ensisijaisesti taiteellinen mutta joka on kuitenkin kyseisen taideyhteisön taiteena arvostama (esim. markkinoille tuodun tuotteen muotoilu- tai suunnitteluratkaisu, vaativa sävellystyö mainosfilmiin).

TAIDEALAN JULKAISUN TAITEENALA

Alla lueteltuna taiteenalat joihin taiteellisen toiminnan julkaisut voidaan luokitella. Taideala viittaa julkaisun ensisijaiseen ilmenemismuotoon. Tapauksissa joissa ilmenemismuoto ei ole alla olevassa listassa, valitaan se ala mihin taidejulkaisu liittyy. Esimerkiksi äänitaide voi kirjautua musiikin, elokuvan, nykytaiteen tai esittävän taiteen alle. Vaihtoehtoja valitaan sopivin.

Taiteenala

- ☐ Arkkitehtuuri
- ☐ Elokuva (sisältää mm. tv- ja radiotaide)
- ☐ Esittävä taide (sisältää mm. tanssi, sirkus)
- ☐ Kirjallisuus
- ☐ Muotoilu
- ☐ Musiikki
- ☐ Nykytaide

TAIDEALAN JULKAISUN TYYPPIKATEGORIA

Taidealan julkaisun tyyppikategoria tarkoittaa taidejulkaisun toteutumistapaa. Luokittelua voidaan käyttää tulkinta-apuna arvioitaessa mitä taiteellisia julkaisuja kirjataan tiedonkeruissa. Alla lueteltuna kunkin taidealan yleisimmät tyyppikategoriat, listaa ei ole tarkoitettu kattavaksi.

KATEGORIAT TAIDEALOITTAIN

ARKKITEHTUURI

- rakennussuunnitelma
- kaupunkisuunnitelma
- maisemasuunnitelma
- arkkitehtuurikilpailuehdotus
- toteutettu rakennus
- toteutettu maisema
- toteutettu kaupunkitila
- yksityisnäyttely
- yhteisnäyttely
- näyttelyn suunnittelu, kuratointi
- äänisuunnittelu, - suunnitelma / sound design
- muu, mikä / other, please describe

ELOKUVA

- ohjaus / directing
- tuotanto / production
- käsikirjoitus / scriptwriting
- dramatisointi / dramaturgy
- kuvaus / cinematography
- valosuunnittelu, - suunnitelma / lighting design
- leikkaus / editing
- pukusuunnittelu / costume design
- näyttelijänä toimiminen / acting
- lavastus / scenography
- äänisuunnittelu, - suunnitelma / sound design
- graafinen ja visuaalinen suunnittelu
- muu, mikä / other, please describe

ESITTÄVÄ TAIDE

- ohjaus
- koreografia
- tanssija
- näyttelijä / esiintyjä
- käsikirjoitus
- yhteiskunnallinen taideprojekti / societal art project
- lavastus

- pukusuunnittelu
- visualisointi
- taidekasvatusproduktio
- produktion, tallenteen tai tapahtuman taiteellinen johtaminen tai tuottaminen
- valosuunnittelu, - suunnitelma / lighting design
- äänisuunnittelu, - suunnitelma / sound design
- muu, mikä / other, please describe

KIRJALLISUUS

- kaunokirjall. teos (runo, romaani, näytelmä, satu jne.)
- käännös
- käsikirjoitus, adaptaatio
- kuvakirja
- sarjakuva
- sanoitus
- dramatisointi
- monitaiteinen tai -mediainen kirjoittaminen
- libretto
- muu, mikä / other, please describe

NYKYTAIDE

- yksityisnäyttely
- yhteisnäyttely
- näyttelyn suunnittelu / kuratointi
- muu julkinen teos
- visualisointi tai kuvasuunnittelu / visualization or illustration
- taidekasvatusproduktio / art education project
- performanssi / performance
- screening
- yhteisötaiteellinen projekti / community art project
- peli / game
- ympäristötaideteos
- verkkotaide, -toteutus / website, digital application design
- mediataide / media production
- äänisuunnittelu, - suunnitelma / sound design
- teoksen / esityksen ohjaus
- muu, mikä / other, please describe

MUOTOILU

- yksityisnäyttely
- yhteisnäyttely
- näyttelyn suunnittelu/ kuratointi
- graafinen suunnitelma/ graphic design
- tuotesuunnitelma/product design
- mallisto / collection
- sisustussuunnitelma
- Produktion, tallenteen tai tapahtuman taiteellinen johtaminen tai tuottaminen
- valosuunnittelu, -suunnitelma / lighting design
- palvelumuotoilu
- muu, mikä / other, please describe

MUSIIKKI

- sävellys
- sovitus
- konsertti: soolokonsertti (resitaali)
- konsertti: tehtävä solistina/yhtyeen jäsenenä
- konsertti: musiikin johtaminen
- esiintyjä musiikkiteatteriproduktiossa (esim. oopperarooli)
- esiintyjä muussa taiteellisessa suorituksessa, kuvaile
- äänisuunnittelu, - suunnitelma/sound design
- esiintyjä erillisesti tuotetussa tallenteessa (muu kuin konsertin tai vastaavan dokumentaatio), kuvaile
- musiikkiteoksen sanoitus tai sanoituksen käänös
- Produktion, tallenteen tai tapahtuman taiteellinen johtaminen tai tuottaminen
- taidekasvatusproduktio
- muu, mikä / other, please describe

Audiovisuaalisten aineistojen ja tieto- ja viestintätekniisten sovellusten määritelmä

Audiovisuaalinen aineisto ja tieto- ja viestintätekniinen ohjelma tarkoittavat korkeakoulujen omaehtoisen tutkimus- ja kehitystyön tuloksena syntyneitä julkiseksi saatettuja aineistoja ja ohjelmia. Omaehtoinen tutkimus- ja kehitystyö voi pitää sisällään myös kolmannen osapuolen kanssa tehtävän yhteistyöprojektin.

Alla on kolme ohjeellista ehtoa, joiden täyttyessä korkeakoulu voi kirjata julkaisun toimintansa tuloksena.

1. Vähintään yhdellä tekijällä tulee olla yhteys korkeakouluun ja työn pitää liittyä henkilöiden tutkimus- tai asiantuntijatyöhön korkeakoulussa.
2. Aineistoa tai ohjelmaa ei ole aikaisemmin julkaistu vastaavassa muodossa.
3. Aineiston tai ohjelman, tai siihen perustuvan sovelluksen pitää olla julkisesti saatavilla ja arvioitavissa. Julkaisemisesta päättää pääsääntöisesti jokin muu kuin tekijä tai tekijät itse, esim. julkaisukanavan toimituskunta. Vaihtoehtoisesti aineiston tai ohjelman täytyy olla korkeakoulun ulkopuolisen organisaation tilaama ja hyödyntämä.

Julkaisu kirjataan korkeakoulun tuloksena vain yhden kerran siitä riippumatta, onko julkaisun syntyyn vaikuttanut yksi tai useampi korkeakoulun toimija. Saman julkaisun peräkkäisiä julkistamisia ei kirjata erillisinä tuloksina. Ohjelmistoversioista kirjataan vain ensimmäinen versio, mikäli ohjelmisto ei ole merkittävästi muuttunut jälkimmäisissä versioissa.

Yhteys korkeakouluun tarkoittaa audiovisuaalisten aineistojen ja tieto- ja viestintätekniisten ohjelmien osalta osalta sitä, että tekijä on korkeakouluun palvelussuhteessa aineiston tai ohjelman tekemisen aikana. Yliopistojen jatko-opiskelijoiden kohdalla julkaisut kirjataan niiltä jatko-opiskelijoilta, jotka A) osallistuvat aktiivisesti jatkotutkinto-opetukseen ja B) ovat saaneet säännöllistä apurahaa julkaisun valmistelun aikana vähintään 6 yhtäjaksoista kuukautta.

Opetus- ja ohjaustyön tuloksena syntyneitä julkaisuja (esim. kurssi- ja harjoitustyöt) ei raportoida, paitsi siltä osin kuin kyse on opettajan henkilökohtaisesta asiantuntijatoiminnasta, joka täyttää edeltävät kolme kohtaa. Vaikka aineiston tai ohjelmiston teossa on mukana opiskelijoita, voidaan julkaisu merkitä opettajan panoksen mukaan

I1 Audiovisuaalinen aineisto

- Sellaiset julkaistut audiovisuaaliset aineistot, joita ei julkaisun sisällön perusteella tilastoida muissa kohdissa.
- Tekijä yleensä toimittaja tai aineiston tuottanut henkilö.
- Useassa osassa esitettävä tai jatkuvajuoninen kokonaisuus merkitään vain kerran.

Luokkaan sisältyvät mm.:

- Tutkimuksen tuloksia dokumentoivat audiovisuaaliset esitykset, televisio- ja radio-ohjelmat.
- Monimedijajulkaisut, esim. Elokuvan taju-sivusto.

Luokkaan eivät sisälly:

- Televisio tai radiohaastattelut
- Taiteellinen audiovisuaalinen aineisto (mahdollisesti luokka F)
- Audiovisuaaliset opetusmateriaalit, esim. pelkästään yksittäisiä kursseja varten tehdyt verkkoaineistot tai vastaavat. Laajemmat opetusmateriaalit, joissa päätuote kirja luokkaan D5.
- Henkilön omaehtoisesti internetiin lataamat aineistot
- Mainos- tai promootiomateriaalit

I2 Tieto- ja viestintätekniset sovellukset

- Kaupallisena tai vapaana ohjelmistona julkaistu tieto- ja viestintätekkinen ohjelma tai ohjelmisto.

Luokkaan sisältyvät mm.:

- Tieto- ja viestintätekkinet ohjelmat ja ohjelmistot

Esim:

”TeamUP”

https://reseda.taik.fi/Taik/jsp/taik/Publication_Types.jsp?id=17111033

Luokkaan eivät sisälly:

- Taiteellinen tieto- ja viestintätekkinen aineisto (mahdollisesti luokka F)
- Multimedijajulkaisut (mahdollisesti luokka I1)